

ČESKÝ RYBÁŘSKÝ SVAZ

Odbor mládeže Rady ČRS

METODICKÉ POKYNY PRO VEDOUcí KROUŽKŮ DĚTÍ A MLÁDEŽE

2. vydání

Autoři:

Ing. Ivan Bílý Ph.D.: Odbor mládeže ČRS SÚS Ústí nad Labem

Jiří Marek: Odbor mládeže Rady ČRS

Petra Hnízdilová, Jarmila Poslušná: Oddělení sportu, mládeže a mezinárodní činnosti Rady ČRS

Barbora Schneiderová a Svata Brožíková: jazykové korektury

Vydal:

Český rybářský svaz

Sekretariát Rady

Nad Olšínami 31

100 00 Praha 10

ve spolupráci s

Ministerstvem zemědělství ČR

Praha 2008

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. RYBÁŘSKÝ KROUŽEK A JEHO SPECIFIKACE	4
2.1 Co je rybářský kroužek.....	4
2.2 Jak může vzniknout rybářský kroužek	4
2.3 Kdo se stává vedoucím rybářského kroužku	4
2.4 Kdy se stává dítě členem rybářského kroužku	4
3. POSLÁNÍ VEDOUcíHO RYBÁŘSKÉHO KROUŽKU	5
3.1 Vedoucí rybářského kroužku	5
3.2 Organizace rybářského kroužku.....	7
3.3 Etika výkonu rybářského práva a ochrany přírody.....	11
3.4 Možnosti vzdělávání vedoucích rybářských kroužků	11
3.5 Výukový materiál určený pro výuku v rybářských kroužcích.....	12
4. INDIVIDUALITA DÍTĚTE	13
4.1 Osobnost dítěte.....	13
4.2 Věkové zvláštnosti dítěte	13
4.3 Psychologie dítěte.....	15
4.4 Kolektiv a jedinec	16
4.5 Motivace dítěte v kolektivu	16
5. RYBÁŘSKÉ SOUTĚŽE	18
5.1 Soutěž Zlatá udice.....	18
5.2 Rybářský odznak odbornosti.....	20
5.3 Rybářský kroužek roku	21
6. RYBÁŘSKÁ PRAKTIKA	22
6.1 Lov ryb udicí	22
6.2 Spolupráce na hospodářské činnosti s ČRS MO	22
6.3 Čistota vod a břehů.....	23
6.4 Návštěva rybochovného zařízení	23
7. PRÁZDNINOVÉ AKTIVITY	24
7.1 Rybářské tábory.....	24
7.1.1 Personální obsazení.....	24
7.1.2 Plán dne a táborová pravidla	29
7.1.3 Povinnosti provozovatele rybářského tábora.....	31
7.1.4 Táborová dokumentace	32
7.2 Rybářská soustředění	33
8. BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ	34
9. PRVNÍ POMOC	39
10. POJIŠTĚNÍ	44
11. LEGISLATIVA	45
12. ZÁVĚR	47
13. POUŽITÁ LITERATURA	48

1. ÚVOD

Tyto metodické pokyny vznikly na základě potřeb začínajících vedoucích rybářských kroužků, kterým by měly usnadnit jejich záslužnou a obětavou práci s rybářskou mládeží.

Nutno poznamenat, že podkladové materiály ke zpracování této publikace vycházejí převážně ze zkušeností několika generací pracovníků, zabývajících se výchovou „rybářské“ mládeže. Kolektiv autorů by byl rád, kdyby si každý, kdo bude tyto metodické pokyny číst, uvědomil, že cílem nebylo vytvořit odbornou publikaci s mnoha odbornými pedagogickými a psychologickými terminologiemi či teoriemi, ale pomocnou příručku s přijatelnou formou textu a přehledným členěním obsahu jako zdroj informací pro nabytí a čerpání vlastních zkušeností.

2. RYBÁŘSKÝ KROUŽEK A JEHO SPECIFIKACE

2.1 Co je rybářský kroužek

Rybářský kroužek je spojován s čistě zájmovou činností, to znamená, že má zaměření na konkrétní zájem o určitou oblast lidské činnosti.

2.2 Jak může vzniknout rybářský kroužek

Vznik rybářského kroužku je podmíněn existencí místní organizace Českého rybářského svazu a samozřejmě zájmem dětí, které se chtějí seznámit se základními znalostmi rybářských předpisů, určováním druhů ryb, jejich anatomí, fyziologií, morfologií, jejich lovem a základy rybářství.

Rybářské kroužky jsou součástí mimoškolní výchovy dětí a mládeže, a proto je jejich činnost přizpůsobena průběhu školního roku. Činnost kroužků je organizována ve spolupráci domů dětí a mládeže, základních škol a místních organizací Českého rybářského svazu.

2.3 Kdo se stává vedoucím rybářského kroužku

Vedoucím rybářského kroužku se stává dospělý člen Českého rybářského svazu, který má skutečný zájem o předávání svých teoretických a praktických zkušeností mladé generaci rybářů v rámci pravidelných setkání.

2.4 Kdy se stává dítě členem rybářského kroužku

Členy rybářského kroužku se mohou stát děti od počátku své školní docházky po podání přihlášky a zaplacení rybářského příspěvku. Chtějí-li získat zároveň rybářský lístek, musí projít školením v rybářském kroužku a absolvovat závěrečné přezkoušení, aby dostaly osvědčení o získání kvalifikace k výkonu rybářského práva. Na základě tohoto osvědčení může být teprve dítěti vydán rybářský lístek.

3. POSLÁNÍ VEDOUcíHO RYBÁŘSKÉHO KROUŽKU

3.1 Vedoucí rybářského kroužku

Vedoucí rybářského kroužku musí být osoba starší 18 let s čistým trestním rejstříkem, psychicky a fyzicky způsobilá, znalá základů psychologie a pedagogiky, ochrany zdraví, první pomoci, hygieny a bezpečnosti práce a patřičné legislativy. Musí být členem ČRS, aktivním rybářem a vlastnit tak rybářský lístek a příslušnou povolenku a dodržovat předpisy. Měl by ovládat lov ryb udicí a rybolovnou techniku v praxi, vyznat se ve vhodném rybářském náčiní a umět si poradit s jeho jednoduchou údržbou a drobnými opravami. Měl by znát naše ryby a umět popsat jejich nejdůležitější rozpoznávací znaky, zvládat biologii jednotlivých čeledí a druhů, znát základy rybníkářství a rybářské patologie, mít alespoň minimální znalost ostatních živočichů a rostlin kolem vod i ve vodách samých a mít také povědomí o ekologii a ochraně přírody.

Každý, kdo se chce stát dobrým vedoucím rybářského kroužku, musí ve své výchovné činnosti dbát na několik důležitých faktorů, které tuto činnost podmiňují.

Pro úspěšnou zájmovou činnost jsou rozhodující tato hlediska:

- osobnost vedoucího
- materiálně – technické a finanční zabezpečení kroužku
- zajímavost práce

Vedoucí má přímý vliv na děti, ovlivňuje jejich chování, zvyky a zájmy. To vyžaduje, aby byl ve svém jednání čestný a spravedlivý, plnil svoje sliby, dokázal děti pro práci v kroužku motivovat, nadchnout zajímavou a oblíbenou činností. Pro děti se stává vzorem, starším kamarádem, který je dokáže ochránit, pomoci jim, rozumí jejich dětským starostem, který má široký rozhled, ale děti nepodceňuje a naučí je tomu, co zná a umí sám.

Předpoklady pro úspěšnou práci s dětmi má jistě každý z nás nebo je případně může získat praktickými zkušenostmi.

Základními předpoklady pro práci s dětmi jsou především: pozitivní vztah k dětem, zásadovost, autorita a zodpovědnost.

Pozitivní vztah k dětem má každý, kdo pracuje s dětským kolektivem. Snaží se dětské psychice rozumět, zná zájmy dětí, stupeň jejich chápání a umí s nimi taktně jednat. Dokáže přihlížet k duševnímu stavu, věkovým zvláštnostem a povaze dětí.

Zásadovost je dalším předpokladem úspěšné práce. Vedoucí rybářského kroužku si svoje počínání musí rozmyslet a důkladně dovést do konce. Nebojí se ukázat své chyby, ale současně musí dokázat, že si je uvědomuje a snaží se je napravovat.

Autoritu nelze získat autoritativním počínáním a poukazováním na to, že já jsem vedoucí a ostatní mě musí poslouchat. Zásadový a spravedlivý vedoucí si buduje přirozenou autoritu u dětí dobrovolnou disciplínou a tím, že je vede k samostatné činnosti a dokáže jim v rybářském kroužku připravit zajímavý a pestrý program.

Zodpovědnost bere vedoucí na sebe již tím, že pracuje s dětmi, které mu světili rodiče. Každou akci v klubovně, v přírodě, u vody i mimo ni je nutno dobře promyslet, připravit a zabezpečit. Musí se umět předvídat, co se může přihodit. Je nutno zachovat chladnou hlavu a být předem připraveni reagovat na neobvyklé situace.

Každý vedoucí má sám důkladně vědět, co chce s dětmi dělat, jakého výsledku chce dosáhnout. Dokáže je motivovat jak pro zajímavou rybářskou činnost v lovu ryb udicí, tak pro plnění úkolů spojených s chovem ryb.

Při práci s dětmi umí reagovat na problémy dětí a snaží se jim pomoci radou v jejich řešení. Velký význam pro úspěšné vedení rybářského kroužku má spolupráce s rodiči dětí, které příslušný kroužek navštěvují. V současné době jsou děti přesyceny možnostmi využívání svého volného času, proto se mnohdy stává, že dítě postupně ztrácí zájem dále navštěvovat rybářský kroužek. V tento moment je spolupráce s rodiči velmi důležitá.

Vedoucí rybářského kroužku dbá na dobré vztahy mezi dětmi. Reaguje negativně na hanlivé urážky, rozepré, oslovování příjmením a na opovrhování. Musí si uvědomit, co je které dítě schopné zvládnout a co po něm naopak nemůže chtít.

Vyzvedává kladné stránky dítěte a utvrzuje děti v důležitosti a jedinečnosti individuálních odlišností každého z nich. Svým příkladem a působením vytváří příjemné klima v rybářském kroužku. Jedině tak lze podpořit vznik skutečných přátelských vztahů a pocitu sounáležitosti s ostatními.

Vedoucí nikdy nesmí vytvářet napětí mezi dětmi. Děti vede k toleranci, přátelskému jednání, vzájemné pomoci a k radosti ze hry, nikoli z umístění. Případné připomínky nebo problémy řeší se zodpovědnou osobou tak, aby z případného konfliktu byly děti vyloučeny.

3.2 Organizace rybářského kroužku

Základem pro práci rybářského kroužku je celoroční plán. Dobře organizovaný kroužek má navíc rámcový výhled na několik let dopředu. Všechny budoucí aktivity by se měly odvíjet od zvoleného cíle. K jeho dosažení je pak možno vybírat vhodné prostředky a metody. Podstatná je i důkladná a důsledná organizace činnosti s dostatečnou časovou rezervou. Vedoucí rybářského kroužku si musí pro bezproblémový chod zajistit včas všechny pomůcky a materiál. Velkou chybou je, když si vedoucí kroužku myslí, že celý program musí zrealizovat sám. V tomto případě je totiž vhodné zapojit i rodiče dětí v kroužku nebo starší děti, které si tím přirozenou cestou osvojují převzetí odpovědnosti a rozhodování.

Plán činnosti by měl zahrnovat:

- hlavní úkoly a cíle
- obsah a formy aktivit
- časové členění
- významné akce

Modelový celoroční plán rybářského kroužku:

Celoroční plán rybářského kroužku

Měsíc	Schůzka	Činnost	Hod.	Poznámka
Říjen	1.	Zahájení kroužku - prezence. Bezpečnost při docházce na kroužek. Seznámení mezi členy. Seznámení s celoročním plánem kroužku. Význam rybářství (všeobecně), dějiny rybářství. Upozornění na vybrání poplatku (příští schůzka).	2	Deník kr. Evidence, rybářská literatura
	2.	Volba aktivu kroužku, výběr poplatku za kroužek. Rybář - chování u vody, ochránce přírody a čistoty vod. Členství v ČRS - práva a povinnosti člena do 15 let.	2	Deník kr. Další přihl., Stanovy ČRS
	3.	Rybářské náčiní, sestavování udic pro různá použití, vázání háčeků. Druhy vod a jejich rozdělení (vody pstruhové a mimopstruhové a druhy ryb, které zde žijí).	1 1	Prut, navij., rybářská literatura
Listopad	1.	Rybářský řád - význam rybářského řádu, základní ustanovení, doby hájení ryb a některých vodních živočichů, všeobecný zákaz lovu ryb.	2	Rybářský řád
	2.	Naše ryby - rozdělení, rozeznávání, druhy ryb.	2	Obráz. ryb
	3.	Rybolovná technika - význam pro sportovní rybolov. Co je arenberg, zátěž skish, zátěž dálka.	2	Pruty, zátěž
	4.	Lov ryb udicí: Sestavení udice pro přívlač, plavanou a položenou. Nástrahy a návnady - vázání háčeků.	2	Prut, vlasec, splávek, zátěž, háčky
Prosinec	1.	Rybářský řád - zákonné délky ryb a jejich měření, zakázané způsoby lovu, chování při lovu, zakázané návnady.	2	Rybářský řád
	2.	Naše ryby - anatomie ryb, tělo a další části, orgány pohybu, zažívací a smyslové orgány, krevní oběh. Vyplňování úlovkových lístků.	2	Obrazy, Rybářské muzeum
	3.	Závodní lov ryb udicí - sestavení udice, vlasec, zátěže, splávky, háčky, používané nástrahy a příprava návnady.	2	Pruty-biče, spláv., háč.

Měsíc	Schůzka	Činnost	Hod.	Poznámka
Leden	1.	Rybářský řád - ustanovení pro vody mimopstruhové. Naše ryby - ryby ušlechtilé. Odevzdání úlovkových lístků !!!	1 1	Rybářský řád, obráz.
	2.	Naše ryby - ryby horských a nížinných vod. Vázání háčků, uzlů a drobné opravy rybářského nářadí.	1 1	Obrázky Háč., vlasce
	3.	Vodní a pobřežní rostliny, jejich význam pro život ryb. Seznámení s 15 druhy, jejich rozeznávání.	2	Atlas rostlin
	4.	Lov ryb udicí - lov na položenou, plavanou a přívlač. Sestavení udice pro různé druhy lovu. Zapisování úlovků. Ušlechtilé ryby na vodách mimopstruhových. Rybolovná technika - ukázka nářadí, pruty, kapky, mušky.	1 1	Prut, navij., obrtlíky, třpytky Trenér RT
Únor	1.	Rybářský řád - ustanovení pro vody pstruhové, zápis o docházce k vodě do úlovkového lístku. Zápis do úlovkového lístku na vodě mimopstruhové.	1 1	Rybář. řád Úlovkové lístky
	2.	Naše ryby - rozeznávání druhů ryb: kaprovité, štikovité, lososovité, okounovité a ostatní. Ryby ušlechtilé na vodách pstruhových a mimopstruhových. Zaplacení členství !!!	1 1	Obrázky našich ryb
	3.	Lov ryb na umělou mušku: Prut, muškařská šňůra, umělé mušky. Sestavení udice. Vázání muškařských háčků.	2	Prut, šňůra, mušky, nástavec
	4.	Vodní a pobřežní ptactvo, seznámení s 15 druhy, jejich rozeznání. Kontrola vylepení členských známek (druhý ročník).	2	Atlas, obrázky
Březen	1.	Rybářský řád - doklady rybáře, vypisování záznamu o úlovcích na vodách mimopstruhových.	2	Záznamy o úlovcích
	2.	Naše ryby - kaprovité, lososovité, štikovité, okounovité a ostatní. Ušlechtilé ryby mimopstruhových vod.	2	Atlas ryb Rybář. řád
	3.	Rybářské nářadí - pruty, navijáky, vlasce, háčky, obrtlíky, podběrák, vezírek, splávky, číhátka, vidličky, peán, metr, psací potřeby.	2	Pomůcky, výbava rybáře
	4.	V průběhu týdne (podle počasí a stavu vody v místní řece) praktický a závodní rybolov - na položenou, plavanou.	3	Řeka (rybník)

Měsíc	Schůzka	Činnost	Hod.	Poznámka
Duben	1.	Zajištění rybářských lístků, vybrání peněz na zápisné, povolenku a odevzdání krmiva 5 kg (v kanceláři MO ČRS). Příprava na Zlatou udici - Otázky a odpovědi, kontrolní test.	1 1	Náhodně vybraný rybář. test
	2.	Předání rybář. lístků a peněz na povolenky do kanceláře. Příprava na ZU - naše ryby, rostliny, vodní ptáci a vodní živočichové, rybolovná technika a závodní LRU.	2	Testové otázky a odpovědi
	3.	Lov ryb udicí - závodní plavaná.	2	Řeka, rybník
	4.	Procházka kolem rybníků: Poznávání rostlin, vodních živočichů a ptáků. Odebrání povolenek pro děti z kanceláře MO.	2	Rybníky v okolí bydliště
Ukončení kroužku		Dopoledne = učebna - testy, poznávání. Odpoledne = řeka - LRU, ukončení ZU a předání cen. Slavnostní předání povolenek absolventům rybářských kroužků.		Celý Pruty, den nástrahy, návny
Nominace		Do okresního kola postupují: 4 žáci (chlapci nebo dívky) do 14 let + 2 náhradníci 1 dorostenec (dorostenka) do 17 let + 1 náhradník 1 žákyně do 14 let + 1 náhradnice		Vedoucí rybářských kroužků

Tento modelový příklad celoročního plánu rybářského kroužku je pouhým doporučením. Každý vedoucí rybářského kroužku si jej může upravit dle vlastních představ a zkušeností.

3.3 Etika výkonu rybářského práva a ochrany přírody

Nedílnou součástí výuky v rybářských kroužcích je i oblast etiky výkonu rybářského práva a ochrany přírody, která je v současné době velmi problematičným tématem. Každý nový člen Českého rybářského svazu, který obdrží osvědčení o úspěšném vykonání závěrečné zkoušky, je seznámen s dodržováním rybářského řádu a jeho uplatňováním v praxi. Zkušenosti, které má každý z nás při docházce k vodě, nám však vypovídají o mizivé etice výkonu rybářského práva a ochrany přírody některých členů Českého rybářského svazu.

Snahou vedoucího rybářského kroužku je umět v dětech vzbudit hrdost na příslušnost k rybářskému cechu, především je ale vést ke kladnému vztahu k přírodě a v neposlední řadě dětem vysvětlovat, že rybářský sport je krásný koníček, nikoliv činnost, která se musí vyplácet.

Příkladně: každá ulovená ryba rozradostní dětskou tvář, a pokud se podaří vedoucímu rybářského kroužku v dětech vyvolat stejný pocit i při návratu ryby vodě, je to jeho malé vítězství. Dalším příkladem, který je možno uvést, je vrácení první ulovené ryby při zahájení rybářské sezóny nebo vlastní zvyšování minimální zákonné délky ryb. Všechny uvedené příklady mohou napomoci k vnímání etiky výkonu rybářského práva z pohledu dětí.

3.4 Možnosti vzdělávání vedoucích rybářských kroužků

Vzdělávání vedoucích rybářských kroužků napomáhá všem, kteří se chtějí zabývat hlouběji prací s mládeží a neformálním vzděláváním rozvinout své schopnosti a znalosti v této oblasti. Vzdělávací kurzy pomáhají získat komunikační schopnosti, organizační a řídicí schopnosti v oblasti vytváření a realizace projektů atd.

Odbor mládeže Rady Českého rybářského svazu pořádá řadu školení, která jsou pod patronací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Školení jsou zaměřena na vedení zájmových kroužků a vedoucí táborů. Bližší informace o těchto seminářích se nacházejí na webových stránkách Českého rybářského svazu – Odbor mládeže Rady ČRS (<http://www.rybsvaz.cz/>).

3.5 Výukový materiál určený pro výuku v rybářských kroužcích

Odbor mládeže Rady Českého rybářského svazu disponuje značným množstvím vlastních výukových materiálů, které splňují ty nejvyšší požadavky z hlediska didaktických kritérií. Nejrozšířenější pomůckou vedoucích rybářských kroužků jsou obrázkové karty s popisem ryb, rostlin a živočichů. Tento výukový materiál je vhodně doplněn multimediálním výukovým programem Zlatá udice, který je koncipován jak pro vedoucí rybářských kroužků, tak pro samotné děti. Osnova programu je rozdělena na část teoretickou, kde kromě obrázkových příloh ryb, rostlin a živočichů s popisnými informacemi nalezneme i část s textovými otázkami z rybářského řádu, chovu ryb, přírodovědných znalostí atd. Praktická část je členěna opět na část obrázkovou a textovou. Každý test je vyhodnocen tak, aby dítě vědělo, kde udělalo chybu a zároveň mu byla zobrazena správná odpověď. Program je doplněn o generování testů, které je možno používat i v tištěné formě. Multimediální CD ROM Zlatá udice je pravidelně aktualizován. Aktualizace a podrobnější informace o CD ROM Zlatá udice jsou k nalezení na webových stránkách Českého rybářského svazu – Odboru mládeže Rady ČRS (<http://www.rybsvaz.cz/>).

4. INDIVIDUALITA DÍTĚTE

4.1 Osobnost dítěte

Prostředí, ve kterém dítě vyrůstá, je pro jeho rozvoj osobnosti jedním ze základních předpokladů. Mnohdy není obtížné respektovat individualitu dítěte, snížit míru organizovanosti anebo upravit program v rámci kroužku či jiné aktivity s tím spojené. Mnohem složitější je změnit vlastní postoj k druhým, opouštět dosavadní názory a přístupy. V zásadě jde o to, abychom respektováním osobnosti dítěte vedli děti k jejich vzájemné toleranci a úctě, k citlivému a ohleduplnému chování. Děti by se měly naučit nejenom prožívat radost kamaráda jako svoji vlastní, ale i soucítit při nezdaru. Děti je nutné vést nenásilnou formou k ohleduplnému chování, které se vyznačuje určitými znaky a riziky. Vedoucímu rybářského kroužku by neměla uniknout u dětí zvýšená míra agresivního chování, vyřizování osobních účtů a hlasité projevy. Velice často mohou být opomíjeny drobné útoky, které jsou nenápadné, odmítání účasti na spolupráci mezi dětmi, posměšky, předbíhání atd. Kritický moment tohoto nevhodného chování dětí v kolektivu spočívá v možném ustálení názoru dítěte, že tento model chování je správný. Při řešení těchto situací je nutné zjišťovat příčinu jejich vzniku a zhodnocení nikdy nedělat bez možnosti vyjádření dítěte. Vedoucí rybářského kroužku, který přijme zásady vzdělávání dětí v zájmovém kroužku, musí být schopen uvažovat pragmaticky bez veškerých emocionálních složek. Pokud se podaří naplnit všechny tyto poučky, pak by neměl mít vedoucí rybářského kroužku problémy se vzděláváním dětí, s rozvíjením jejich emočních a sociálních dovedností.

4.2 Věkové zvláštnosti dítěte

Kromě individuálních odlišností můžeme u dětí nalézt zvláštnosti pro dané věkové skupiny. Nejvýraznější jsou v období dětství, to znamená v období, kdy navštěvují rybářské kroužky, které ovlivňují individuální postoj k dané skupině dětí a mnohdy i obsah činnosti.

Mladší školní věk (6 - 10 let):

S nástupem do školy se mění způsob života dítěte. Školní život je založen na povinnostech, objevují se nové motivy činnosti. S tím je spojena přestavba paměti, pozornosti, všech poznávacích funkcí. Nelze už jednat jen podle impulsivních přání, ale je nutno podřizovat vlastní jednání kontrole, dbát určitého režimu a kázně. Dítě se učí jednat v souladu s uloženým úkolem. Vytvářejí se návyky záměrného vnímání a logické úvahy, formuje se systém vzájemně podmíněných pojmů se stále větší obsahovou přesností. Dítě není dosud zcela schopno odlišit podstatné od nepodstatného, nedostatek životních zkušeností vyplňuje fantazií, kterou vydává za skutečnost. Domýšlí si i různé podrobnosti, na nichž bezvýhradně trvá. Při vnímání prostorových vztahů má dítě sklon k zveličování. Často je schopno dobře vnímat celkový obraz události a dlouho jej uchovat v paměti. V tomto věku postupně dospívá ke schopnosti analýzy jednotlivých jevů. Často je překvapivě pozorné, zejména pokud se jedná o předmět jeho zájmu. Vzhledem k tomu, že pozoruje svět z hlediska svých vlastních potřeb a přání, všímá si i podrobností, které dospělým unikají. Dítě v tomto věku začíná chápat určité souvislosti a zajímá se o příčiny jevů. Upevňuje se mu svědomí. Důvěřuje autoritám, je přístupné, kamarádské, dobře se s ním navazuje kontakt.

Střední školní věk (11-13 let):

Postupně se rozvíjí logické a abstraktní myšlení, pozornost a soustředěnost. Projevuje se vyšší míra citové zranitelnosti, přecitlivělosti a náhlých změn nálad. Dítě mění své zájmy. V mravním cítění dochází k výrazným změnám, vnímá především nespravedlnost. Tělesný a duševní vývoj jsou často nerovnoměrné. Značný růst narušuje pohybovou koordinaci. Pohybová vytrvalost roste. Zvyšuje se kritičnost a klesá ochota přijímání autority. V chování se dále objevuje hlučnost, ostych a jiné protichůdné záležitosti.

Starší školní věk (14 – 16 let):

V tomto období se dovršuje vývoj inteligence. Schopnost analýzy a chápání obecných vztahů značně pokročila, rozvíjí se i schopnost operovat s abstraktními pojmy. Zdokonaluje se orientace v prostoru a čase. Paměť se již neupírá jen na konkrétní věci, větší pochopení abstraktních pojmů a symbolů umožňuje i jejich zapamatování. Rozšíření analytické schopnosti má vliv na rozvoj vnímání. Dítě v tomto věku hlouběji proniká k podstatě věcí, dokáže odlišit podstatné znaky od nepodstatných. Své myšlenky přesně vyjadřuje specifickými výrazy. V komunikaci se začínají objevovat hovorové výrazy slov. Zájmy dítěte se začínají diferencovat ve shodě s jeho založením, ustalují se a směřují hlouběji do obsahu. Rozvíjí se speciální nadání. Děti mají značný sklon k fantazii, nacházejí oblibu v dobrodružných a fantastických příbězích. V práci projevují velkou samostatnost, vzniká u nich pocit povinnosti a odpovědnosti. Zesiluje se jejich sebevědomí, jsou však celkově nevyrovnané, nedůtklivé k připomínkám, nesebekritické. Vedle dospělých se cítí méněcenné, uznávají sice jejich autoritu, avšak nechtějí být už považovány za děti, a proto se přehnaně snaží napodobit dospělé a tím skrýt svůj pocit méněcennosti. Věci okolo sebe dítě již nepřijímá jako dané, nýbrž je analyzuje a hodnotí. Nezřídka sklouzává k negativnímu postoji a kritice svého okolí, což vede k častým konfliktům s rodiči. V citovém životě je dítě prudké a výbušné, ale značně povrchní. Obrací se více do sebe a mívá pocit osamělosti a nepochopení. Začíná se zároveň osamostatňovat ve vlastním životě, volí si autority. Ke skupině (kroužku) ho váže vědomí sounáležitosti a solidarity, je ovlivňován veřejným míněním skupiny. Morálka se postupně zvnitřňuje, po nesprávném činu následuje pocit viny a výčitky svědomí. V této době se počíná vytvářet mravní ideál - vzor, jehož kvalit si dítě přeje dosáhnout a jehož obdivuje (bývá jím často nějaká historická postava nebo známá osobnost sportovního života).

4.3 Psychologie dítěte

Každý vedoucí rybářského kroužku musí být psychologem (laikem) svých svěřenců. Pokud tuto skutečnost nebude respektovat, jen těžce se mu podaří pochopit jednání dítěte v kolektivu a nakonec se tato ignorace dané problematiky projeví na špatném klimatu v rybářském kroužku nebo na jiné akci pořádané Českým

rybářským svazem. Je nutné pochopit prožívání a chování dětí, vysvětlit si příčiny a zároveň se pokusit je ovlivnit. Autoři této publikace si velmi dobře uvědomují, že se jedná o velmi složitý proces, kde i pro zkušeného psychologa bývá cesta k dětské duši velmi trnitá.

Avšak není důvod být k případnému neúspěchu skeptičtí, pokud si dobře uvědomíme, že dítě prožívá svůj vnitřní život, který není přímo dostupný druhým osobám, ale který můžeme pozorovat prostřednictvím vnějšího chování, výrazu nebo řeči, a dále pak, že chování dítěte je vnější projev jeho duševního života, který se odráží v jeho jednání, řeči a výrazu. Každý vedoucí rybářského kroužku, který si toto uvědomí, bude mít dveře do dětské duše otevřené.

4.4 Kolektiv a jedinec

Dítě, kromě své osobnostní vybavenosti a dědičnosti, je ovlivňováno (formováno) svým okolím. Protože se stává celý život členem různých kolektivů, které ho ovlivňují, je důležité, aby se vedoucí rybářského kroužku na tyto vnější činitele zaměřil a zároveň si uvědomil, že k nim patří i on, neboť se také podílí na jeho výchově. Postupné začleňování dítěte do kolektivu je zdlouhavý proces, který není vhodné podcenit, protože dítě může některé dovednosti získat výhradně mezi ostatními dětmi. Vytváření a udržování vztahů, umění rovnoprávné komunikace, prosazení svých názorů, nalezení si své pozice, umění přijímat nezdar i pochvalu, respektování ostatních, argumentování, to vše je možné získat pouze v kolektivu.

4.5 Motivace dítěte v kolektivu

Motivací dětí by si měl vedoucí rybářského kroužku vykládat jako momentální, okamžité zaujetí, nadšení pro věc i jako celkovou dlouhodobější zaměřenost jedince. Z krátkodobého hlediska motivaci rozdělujeme na vnitřní, která vychází z vlastních potřeb dítěte (dítě se učí novým způsobům lovu z vlastního zájmu) a vnější, u které jsou hnací silou vnější podněty (dítě se učí rybářský řád z důvodu získání státního rybářského lístku). Někdy ani značné osobní nasazení při přípravě činnosti rybářského

kroužku, tábora nebo soustředění nezaručí úspěch. Zájem dětí a jejich zapojení jsou přímo úměrné úrovni jejich motivace.

Vhodně zvolená motivace vyvolává kladné emoce a city. Pro motivaci je charakteristický jistý vztah k objektu, který dává poznávací aktivitě určitý směr. Podle projevů dětí, jejich prožitků, způsobů chování a jednání, podle získaných znalostí a dovedností pozná vedoucí rybářského kroužku, jestli zvolené činnosti byly vhodnými a účinnými prostředky výchovy nebo nikoliv.

Citový vztah mezi vedoucím rybářského kroužku a dítětem, který je pro úspěšnou práci v kroužku nezbytný, se prohlubuje ve vzájemném kontaktu, v oboustranném poznávání. Je nezbytné, aby vedoucí děti dobře poznal, snažil se jim porozumět, pochopit motivy jejich chování, citlivě přistupoval k jejich potřebám a problémům.

5. RYBÁŘSKÉ SOUTĚŽE

5.1 Soutěž Zlatá udice

Soutěž Zlatá udice je závěrečným ukončením rybářského kroužku. Rybářskou soutěž dětí a mládeže „ZLATÁ UDICE“ ("ZU") vyhlašuje Odbor mládeže Rady Českého rybářského svazu (ČRS). Podrobné informace lze získat na webových stránkách Českého rybářského svazu, Odboru mládeže Rady ČRS (<http://www.rybsvaz.cz/>).

Soutěž Zlatá udice slouží k motivaci nových talentů v oblasti sportovního lovu ryb udicí a rybolovné techniky.

Jedná se o soutěž, která prověřuje znalosti a dovednosti a má svá specifická pravidla, která se v určitých bodech liší od závodních řádů rybolovné techniky (RT) a lovu ryb udicí (LRU).

Obsah soutěže:

1. Rybářské znalosti

A) Testy

Testem se prověřují znalosti rybářského řádu, zákona o rybářství, Stanov ČRS, závodních řádů RT a LRU, morfologie a anatomie ryb, čistoty vod a ochrany přírody a životního prostředí. Skladba testových otázek je dána Směrnicí pro soutěž „Zlatá udice“.

Test má v místních a okresních kolech 30 otázek, v územních a národním kole 50 otázek a každá správná odpověď se hodnotí 2 body.

Testy rybářských znalostí v místních a okresních kolech připravují příslušné odbory mládeže nebo pověřené místní organizace.

Testy rybářských znalostí v územních kolech připravují členové příslušných odborů mládeže ÚS ČRS. Pro účely národního kola testy z rybářských znalostí připravuje Odbor mládeže Rady ČRS.

Časový limit pro soutěžící je stanoven na dobu nezbytně nutnou (tzn., že soutěžící nebude vázán pevným časovým limitem).

B) Poznávání ryb, rostlin a živočichů

Prověřuje se pomocí živého materiálu, zachovalých preparátů, atlasů, diapositivů nebo obrazových karet ryb, rostlin a živočichů.

K poznávání se zadává :

- v místních a okresních kolech: 15 druhů ryb, 10 druhů rostlin a 10 druhů živočichů
- v územních a národním kole: 20 druhů ryb, 15 druhů rostlin a 15 druhů živočichů

Každá správná odpověď je celkově za 2 body (tj. určení rodu = 1 bod + určení druhu = 1 bod). Podmínkou k získání 1 bodu je správná odpověď při určení rodu.

Ukázky ryb, rostlin a živočichů v jednotlivých kolech připravují pověřeni pořadatelé. Ti zodpovídají za to, že vybrané ryby, rostliny a živočichové budou v souladu s přílohou Směrnice pro soutěž „ZU“.

2. Lov ryb udicí na plavanou

Závod v lovu ryb udicí je pořádán dle platné Směrnice pro soutěž „ZU“, jejíž součástí je i příloha Lov ryb udicí na plavanou. V územních a národním kole se závodí ve dvou kolech. Pořadatel v propozicích pokaždé uvede charakter závodních úseků povodí.

Jsou stanoveny 4 sektory pro žáky, 1 sektor pro žákyně a 1 sektor pro dorost. Pořadatel má právo při abnormálně nepříznivých klimatických podmínkách závod časově zkrátit.

3. Rybolovná technika

Zahrnuje disciplíny 1 – 5 podle Mezinárodního závodního řádu pro RT a jeho doplňků. V místních a okresních kolech je možné soutěžit pouze v zátěžovém trojboji, v územních a národním kole se soutěží v pětiboji.

Trenér nebo vedoucí má právo být přítomen u závodníka svého družstva při všech disciplínách v soutěžích RT i LRU.

5.2 Rybářský odznak odbornosti

Odznak odbornosti mladého rybáře slouží jako motivační prostředek k osvojení všestranného pohledu na vzájemné vztahy mezi vodními organismy a jejich životním prostředím, k poznávání živočichů a rostlin žijících kolem vodních toků a v neposlední řadě ke zdokonalování v rybolovu a nácviu rybolovné techniky.

Bronzový odznak odbornosti

Lze jej získat po dvouleté docházce do rybářského kroužku za splnění těchto podmínek: znalost základních druhů ryb žijících v našich vodách, doby hájení ryb, zákonné délky a počty denních úlovků, vyplňování úlovkového lístku a prokázání praktických znalostí při lovu ryb.

Udělování tohoto odznaku odbornosti spadá do kompetence místní organizace Českého rybářského svazu – odboru mládeže.

Stříbrný odznak odbornosti

Tento odznak odbornosti se uděluje po získání bronzového odznaku a podmínkou je účast na územním kole soutěže Zlatá udice.

Udělování tohoto odznaku odbornosti spadá do kompetence územního svazu Českého rybářského svazu – odboru mládeže, na doporučení odboru mládeže ČRS MO.

Zlatý odznak odbornosti

Uděluje se po tříleté docházce do rybářského kroužku a je podmíněn umístěním na stupních vítězů na národním kole soutěže Zlatá udice (celkové umístění v kategorii jednotlivců nebo družstev). Toto ocenění lze udělit i za mimořádný počín, který posoudí Odbor mládeže Rady ČRS na doporučení územního svazu ČRS – odboru mládeže. V tomto případě není nutné splňovat předcházející podmínky udělení.

Udělování tohoto odznaku odbornosti je v kompetenci Odboru mládeže Rady ČRS.

5.3 Rybářský kroužek roku

Pod pojmem rybářský kroužek roku se rozumí celostátní soutěž rybářských kroužků, které se kromě výuky aktivně zapojují do různých aktivit spojených s rybářským hospodařením, ochranou životního prostředí či jiných ekologických aktivit.

Každý měsíc bude navštíven členy Odboru mládeže Rady ČRS některý z rybářských kroužků, kde bude s jeho členy udělána reportáž, která bude otištěna v následujícím čísle časopisu rybářství. Vítězný kroužek bude vyhlášen na základě vyhodnocení členů Odboru mládeže Rady Českého rybářského svazu.

Vítězové soutěže Rybářský kroužek roku budou pozváni na mimořádné zasedání Odboru mládeže Rady ČRS, kde budou odměněni čestnými oceněními a věcnými dary.

Do soutěže je možné se zapojit písemnými přihláškami se stručným popisem kroužkové činnosti a toho, co děti dělají nad rámec výuky v rybářském kroužku. Přihlášky je možné zasílat přímo na odbor mládeže Rady ČRS nebo na územní svazy ČRS – odbor mládeže. Přihlášku lze získat na webových stránkách Českého rybářského svazu, Odboru mládeže Rady ČRS (<http://www.rybsvaz.cz/>).

6. RYBÁŘSKÁ PRAKTIKA

6.1 Lov ryb udicí

Pro každé dítě, které navštěvuje rybářský kroužek, je praktický rybolov v rámci výuky svátkem. Vedoucí rybářského kroužku má jedinečnou možnost jak děti upoutat a nechat podlehnout kouzlu vody a rybářského sportu. K tomu, aby se mu to podařilo, musí využít své teoretické a praktické zkušenosti. V případě, že některou z technik lovu neovládá sám, pozve odborníka, který daný způsob lovu ovládá. Všeobecně se doporučuje této možnosti využívat, protože pro děti je každý zkušený rybář, který je ochoten se s nimi podělit o své poznatky, vrcholem jejich poznávání.

Při rybářských praktikách je také nutné děti vést k správné volbě rybářského náčiní, sestavení prutu a výběru místa k lovu. Dále jim vysvětlit rozdíl mezi nástrahou a návnadou, vést je ke zvládnutí rybolovné techniky a v neposlední řadě dávat největší důraz na šetrné zdolávání a zacházení s ulovenou rybou.

Důležité je stále dětem vysvětlovat, že být dobrým rybářem neznamena jen lovit ryby, ale jako mladí rybáři, kteří ctí rybářské právo, musí kromě kladného vztahu k přírodě také proniknout do tajů jejích krás. Jedině tak brzy poznají, že rybářský sport jim přináší osvěžení, odpočinek, dobrodružství, chvíle radosti, napětí, ale i chvíle zklamání, které k lovu ryb také patří.

6.2 Spolupráce na hospodářské činnosti s ČRS MO

Pro úplnost výuky je důležité, aby děti během školního roku poznaly i oblast hospodářské činnosti místní organizace Českého rybářského svazu. Vedoucí rybářského kroužku by měl dětem vysvětlit pojem zarybnovací plán, význam chovných rybníků, produkce ryb apod. Dále dětem umožnit vyzkoušet si některou z hospodářských činností a pravidelně se zúčastňovat na výloveh rybníků.

Úkolem vedoucího rybářského kroužku je seznámit děti s revírem, který spravuje místní organizace, a to jak z hlediska rybí obsádky, tak i možného přirozeného či umělého výtěru.

6.3 Čistota vod a břehů

Lidská činnost, ať už přímo na přehradách, rybnících nebo na tocích řek, přináší poměrně velkou míru znečištění. Břehy a hladina vodních ploch a toků jsou znečišťovány PET lahvemi, sklem, plechovkami, polystyrenem a jiným anorganickým odpadem. Bohužel, ve velké většině se na této smutné skutečnosti podílí samotní rybáři, kterým je čistota vod a břehů lhostejná.

Rybářský kroužek svou náplní musí v dětech vzbudit zájem i o tuto problematiku. Vedoucí kroužku by měl dětem vysvětlit dopady tohoto konání na samotný výkon rybářského práva. V ročním plánu by tato problematika měla být spojena se Dnem Země, kdy rybářský kroužek pod vedením svého vedoucího vyčistí ve spolupráci ČRS břehy vodních ploch spadajících do kompetence místních organizací.

6.4 Návštěva rybochovného zařízení

Český rybářský svaz hospodaří na vodách, které tvoří soustavy složené z chovných rybníků a sportovních revírů, které rybářům umožňuje kromě jiného i lov ryb. Sportovní rybolov však není jen lov ryb, ale povinnosti chránit ryby a jiné vodní živočichy. V neposlední řadě jde o chov ryb, bez kterého si dnes nelze představit existenci Českého rybářského svazu, který je zároveň garantem rozšířené zájmové činnosti, jakou je lov ryb.

Členové rybářského kroužku mají návštěvami rybochovných zařízení získat všeobecný přehled o výkonu rybářského práva. Proto by měl vedoucí rybářského kroužku takovou návštěvu zorganizovat minimálně jednou za školní rok.

7. PRÁZDNINOVÉ AKTIVITY

Rybářské tábory a soustředění jsou jednou z nejrozšířenějších forem činnosti rybářské mládeže. Organizace těchto mládežnických aktivit většinou spadá do kompetence jednotlivých úrovní Českého rybářského svazu.

Pobyty na rybářských táborech a soustředěních by neměly být pouhou bezstarostnou rekreací spojenou s lovem ryb. Mají především přispět k rozvoji tělesných i duševních schopností a dovedností. Rybářské tábory a soustředění proto řadíme k významné formě práce s dětmi a mládeží.

7.1 Rybářské tábory

Každý, kdo někdy pořádal rybářský tábor, si moc dobře uvědomuje, jak je to náročný úkol na organizaci a především čas. Proto je vhodné s přípravou začít minimálně půl roku dopředu. V přípravné době se řeší výběr personálního obsazení, povolení ke vstupu na pozemky, termín konání, finanční a materiálně–technické zabezpečení, rybářské lístky, výběr vhodné lokality, která bude řešit dostupnost k lékaři, zásobování a v neposlední řadě zohlední přírodní podmínky (záplavy).

7.1.1 Personální obsazení

Vhodná volba personálního obsazení na rybářském táboře je vždy pro hlavního vedoucího polovičním vítězstvím. Pokud se mu podaří kolem sebe soustředit lidi naladěné na stejné vlně, má rázem o polovinu práce méně. Při jejich výběru musí hlavní vedoucí prokázat notnou dávku intuice a odhadu, protože musí o každé osobě uvažovat v několika rovinách. Nejdůležitější je samozřejmě vztah k dětem. Každý by měl mít dostatek trpělivosti, notnou dávku kreativity a hravosti, mnoho tolerance a mít smysl pro kolektivní zodpovědnost.

Hlavní vedoucí - dbá při výběru lidí také na jejich zdravotní způsobilost (potvrzení od lékaře) a trestní bezúhonnost. Každý, kdo přijde do styku s potravinami, musí mít zdravotní průkaz pracovníka v potravinářství. Hlavní vedoucí nese plnou zodpovědnost za vše, co je spojené s rybářským táborem. Je samozřejmě, že musí být

starší 18 let, nicméně by měl mít zkušenosti nejenom z práce s dětmi a mládeží, ale i z práce oddílového vedoucího.

Hlavní vedoucí řídí práci všech pracovníků na táboře. Rodičům zodpovídá za děti a provozovateli za vše spojené s průběhem tábora. Proto by se měl včas seznámit se všemi, kteří s ním na táboře budou pracovat. Měla by si určit pravidla spolupráce a komunikace, protože na rybářském táboře práce nekončí uložením dětí ke spánku, ale povinnosti a zodpovědnost zůstávají i potom. Dále hlavní vedoucí zodpovídá za spokojenost dětí. To v praxi znamená, že by měl či dokonce musí celý tábor předem důkladně připravit (program tábora, denní režim, táborovou hru, rozdělení do oddílů, přidělení oddílů oddílovým vedoucím). Po celou dobu konání tábora zodpovídá za plnění všech hygienických a bezpečnostních předpisů, za práci všech lidí, za provoz, tzn. za zásobování, kuchyni i hospodaření na táboře. Před započítím vlastního tábora: musí hlavní vedoucí proškolit všechny pracovníky na táboře o bezpečnosti a hygieně při práci s dětmi a mládeží. Proškolení hlavnímu vedoucímu pracovníci podepíší a ten si toto písemné prohlášení pečlivě uschová po dobu konání tábora a následně provozovatel toto potvrzení uloží s hlavní dokumentací letního tábora na dobu půl roku. U hlavního vedoucího jsou uloženy všechny nutné písemnosti - potvrzení pracovníků tábora o zdravotní způsobilosti, kopie oznámení o konání tábora, rozboru vody apod.

Po ukončení tábora hlavní vedoucí vypracovává jeho vyhodnocení a kontroluje a stvrzuje vyúčtování.

Hlavní vedoucí každý den, každou hodinu, každou minutu komunikuje se všemi pracovníky na táboře, podílí se na upřesňování jídelníčku, na každodenní evidenci počtu stravovaných, na kontrole práce zdravotníka, hospodáře a kuchaře. Vede celý výchovný proces, práci oddílových vedoucích i praktikantů, je hlavním rádcem a poradcem dětí v případech, kdy situace nemohou vyřešit oddíloví vedoucí.

Oddílový vedoucí – musí být starší 18 let a způsobilý pro tuto práci. U oddílu s větším počtem dětí mohou pracovat dva i více vedoucích oddílů, z nichž jeden je pověřen řízením celého oddílu. Po celou dobu konání rybářského tábora zodpovídá za svěřený oddíl, za jeho programovou, výchovnou i zotavovací činnost, a to po dobu téměř 24 hodin denně. Oddílový vedoucí si musí zapamatovat, že ke každé činnosti je nutné využívat vhodné motivace, do jisté míry nahrazuje dětem rodiče, je jejich rádcem,

pomocníkem, důvěrníkem a především příkladem. Hlavní odměnou za jeho práci je vděk dětí, kterým se na táboře líbilo a pocít, že udělal vše pro dobrý průběh tábora.

Před nástupem na tábor by se měl oddílový vedoucí seznámit s hlavním vedoucím a podle možnosti i s ostatním kolektivem, s rámcovým plánem, táborovým řádem a režimem dne, s táborovými tradicemi, zvyky, rituály a dle možnosti se zúčastnit aktivně přípravy táborového programu.

Bezprostředně před zahájením tábora by měl prostudovat charakteristiku věkového stupně dětí, z nichž se oddíl skládá a další informace, které vyčte z přihlášky rodičů, vyjádření lékaře apod. Měl by si připravit i dostatečné množství aktivit a činností pro akce v přírodě, u vody a v klubovně pro případ špatného počasí.

Je dobré vybrat od dětí kapesné, pořídit si seznam a vše uložit u hospodáře. Dále pak vybrat nože, zápalky a jiné nebezpečné předměty, a ty pak zapůjčovat dětem dle potřeby a programu. Při nejbližší příležitosti si prověřit plavce.

Musí mít neustále na zřeteli věkové a individuální zvláštnosti dětí a dodržovat maximální zatížení dětí při přípravě programu a nezapomínat na aktivní odpočinek. Za každých okolností dodržuje bezpečnostní předpisy při práci s dětmi a dbá na bezpečnost dětí při koupání podle předepsaných zásad. Nevzdaluje se z tábora bez vědomí hlavního vedoucího.

Instruktor - pod tímto pojmem rozumíme pomocníka oddílového vedoucího, někdy nazývaného praktikant, rádce apod. Musí být starší 15 let a měl by být mladší 18 let. Instruktor nemá plnou právní odpovědnost, a proto mu nelze ukládat práce oddílového vedoucího. Nezapomínejme, že u instruktorů ještě není ukončen fyzický a psychický vývoj, a proto jej nesmíme nijak zvlášť přetěžovat. Instruktor nesmí bez oddílového vedoucího vést samostatně oddíl, chodit s celým oddílem dětí na výlety, s dětmi se sám koupat, pracovat s chemikáliemi a nebezpečnými nástroji.

Instruktor se podílí na organizování denního programu dětí a přípravě akcí, soutěží, her, při kterých děti vede, a to vždy s přihlédnutím na jeho dosavadní zkušenosti a schopnosti. V krajním případě může instruktor doprovázet děti sám mimo tábor k ošetření. Instruktor je povinen dodržovat pokyny hlavního vedoucího, jeho zástupce a oddílového vedoucího, k němuž je služebně připojen. Doprovází oddíl při přepravě do tábora a zpět, dodržuje denní režim, budíček, večerku, táborová pravidla

a nikdy neopouští tábor bez vědomí hlavního a oddílového vedoucího. Hlavní vedoucí by neměl zapomínat na to, že praktikant není zletilý, a tudíž musí být jeho denní režim přizpůsoben této skutečnosti.

Hospodář - musí mít organizační schopnosti pro hospodářský provoz, znát vedení administrativy a finanční hospodaření (jednoduché účetnictví). Zná platné směrnice o hospodaření na táborech a všechny směrnice platné pro provoz zotavovacích akcí a letních táborů pro děti a mládež a samozřejmě má platný zdravotní průkaz. Musí být starší 18 let. Hospodář je podřízen hlavnímu vedoucímu tábora. Organizuje a řídí práci všech hospodářských pracovníků tábora. Spolu s hlavním vedoucím má dispoziční oprávnění se svěřenými finančními i materiálovými prostředky určenými pro provoz rybářského tábora. Zodpovídá za dodržování hospodaření na základě provozního rozpočtu tábora schváleného provozovatelem a za dodržování stravovacích norem.

Před zahájením tábora si ověří, zda provozovatel zajistil dodávky zboží, spojí se s dodavatelskými organizacemi a upřesní dodávky zboží předem, převezme od provozovatele potřebné tiskopisy, výkazy, zejména peněžní deník, nezapomene převzít i přiměřenou zálohu v hotovosti.

Společně s vedoucím tábora seznámí kolektiv provozních pracovníků s pracovními povinnostmi, které bude od nich požadovat a jejichž práci bude řídit (kuchaři, případně řidič, je-li tato funkce samostatná). Zkontroluje si spolu se správcem tábora a hlavním vedoucím inventář kuchyně, jídelny a sklad potravin. Proškolí personál kuchyně v oblasti bezpečnosti a ochrany práce v kuchyni.

Pečuje o řádný chod táborové kuchyně spolu se zdravotníkem, zvláště na tomto úseku dbá na dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce. Podílí se (spolu s hlavním vedoucím, zdravotníkem a kuchařem) na sestavování jídelního lístku a jeho vyvěšení.

Hospodář vede účetnictví tábora, a to formou peněžního deníku, jehož přílohou jsou příjmové a výdajové doklady, a v něm eviduje jak nákup za hotové, tak i nákupy na fakturu (jednotlivé dodací listy), vede přehled o počtu stravovaných osob, denní čerpání celkového rozpočtu. Pečuje o sklad potravin.

Před ukončením tábora hospodář zajistí, aby obaly z dodaného zboží byly řádně vráceny a zúčtovány. Zajistí také, aby byly včas připraveny podklady pro zúčtování

dodávek potravin a jiného zboží s dodavateli. Uzavře dále peněžní deník, zpracuje přehled stravovaných osob včetně finančních nákladů, se správcem tábora prohlédne převzatý inventář, který předá, a spolu s vedoucím tábora zpracuje podklady k výplatě odměn provozním pracovníkům. Všechny doklady musí mít ověřené a podepsané hlavním vedoucím tábora.

Kuchař - musí být starší 18 let a mít praxi s přípravou stravy ve společném stravování. Musí znát hygienické předpisy, týkající se přípravy stravy ve společném stravování. Kuchař je podřízen hospodáři a hlavnímu vedoucímu tábora. Má právo požadovat od hospodáře řádné zásobování potravinami a od provozovatele prostřednictvím hospodáře a hlavního vedoucího zabezpečení vhodného vybavení kuchyně a nutných hygienických podmínek provozu kuchyně. Výchovní pracovníci mu zabezpečí kázeň ve stravovacím objektu a zdravotník metodickou pomoc a kontrolu ve věcech hygieny a péče o zdraví.

Dbá na správné technologické zpracování potravin, na konečnou úpravu stravy a podávání účastníkům tábora, řídí se pokyny hospodáře a vedoucího tábora, kterým podléhá. Podílí se na sestavování jídelního lístku. Dodržuje zákaz používání rizikových potravin. Odpovídá za příruční sklad potravin a za hospodárné využití všech potravin a správné zacházení s kuchyňským zařízením.

Zdravotníkem - může být lékař, střední zdravotnický pracovník, student lékařské fakulty, který ukončil alespoň třetí ročník. Zdravotníkem může být i ten, kdo předloží doklad o absolvování kurzu první pomoci se zaměřením na zdravotnickou činnost při zotavovacích akcích u Českého červeného kříže. Jeden zdravotník se může starat maximálně o sto dětí. Podílí se i na tvorbě programu z hlediska zdravého způsobu trávení času a vyváženosti. Je povinen při zahájení zotavovací akce provést zběžnou prohlídku dětí, převzít písemná prohlášení zákonných zástupců dětí a části přihlášek k zotavovací akci, ve kterých jsou uvedena posouzení vhodnosti účasti dětí na zotavovací akci, popřípadě převzít zdravotní a očkovací průkazy dětí a zdravotní průkazy osob činných při stravování dětí. Zdravotník od provozovatele převezme lékárníčku, popřípadě velkou zdravotnickou brašnu. Po příjezdu na tábor oznámí praktickému lékaři zahájení tábora, hlavního vedoucího a oddílové vedoucí seznámí se zdravotním stavem dětí.

Po celou dobu konání tábora ošetřuje drobná poranění a poskytuje první pomoc, průběžně sleduje zdravotní stav osob činných při stravování dětí. Vážnější onemocnění dětí a osob činných při zotavovací akci a podezření na výskyt přenosného onemocnění neprodleně hlásí praktickému lékaři a výskyt přenosných nemocí i příslušnému hygienikovi. Na izolaci ošetřuje nemocné a pečuje o hygienické prostředí na ošetřovně a izolaci. Po odchodu nemocného z izolace zajistí nejméně na 24 hodin provětrání matrací a příkrývky, umytí a ochrannou desinfekci podle pokynů praktického lékaře nebo odborného pracovníka hygienické stanice. Průběžně kontroluje dodržování stanovených hygienických požadavků, zejména se zaměřením na ochranu zdrojů pitné vody před znečištěním a na způsob odstraňování a zneškodňování pevných a tekutých odpadů. Kontroluje denní úklid v obytném prostoru dětí a jejich osobní hygienu.

Vede zdravotní deník a sleduje dodržování zásad osobní hygieny u osob činných při stravování, kontroluje dodržování hygienických požadavků při přípravě a podávání stravy, nosí jídlo a nápoje nemocným, likviduje po nich zbytky jídel, umývá a dezinfikuje nádobí a náčiní použité nemocnými osobami.

Zajišťuje zdravotnický dohled při rekreačním koupání. Účastní se cesty na rybářský tábor i cesty zpět. Po skončení tábora uzavře zdravotní denník a odevzdá jej provozovateli, který jej archivuje po dobu 6 měsíců.

7.1.2 Plán dne a táborová pravidla

Plán dne rybářského tábora určuje čas pro jednotlivé činnosti. Slouží zároveň jako časová orientace a výrazně ovlivňuje chování dětí. Plán dne musí odpovídat věku dětí a jejich činnosti na rybářském táboře. V některých specifických případech může být pozměněn například vlivem ranního nebo nočního lovu ryb.

Příklad plánu dne rybářského tábora:

08.00 hod.	-	Budíček
08.00 – 08.15 hod.	-	Rozcvička
08.15 – 08.30 hod.	-	Ranní hygiena
08.30 hod.	-	Snídaně
09.00 hod.	-	Nástup
09.15 – 12.00 hod.	-	Dopolední program – lov ryb
12.00 hod.	-	Oběd
12.30 – 14.30 hod.	-	Polední klid
14.30 hod.	-	Nástup
14.45 – 16.00 hod.	-	Odpolední program I. – výlet do blízkého okolí
16.00 hod.	-	Svačina
16.00 – 18.00 hod.	-	Odpolední program II. – vázání mušek
18.00 – 19.00 hod.	-	Osobní volno – sportovní hry
19.00 hod.	-	Večeře
19.45 hod.	-	Nástup
20.00 – 21.30 hod.	-	Večerní program – přednáška o lovu ryb – přívlač
21.30 hod.	-	Večerní hygiena
21.45 hod.	-	Příprava na večerku
22.00 hod.	-	Večerka
22.15 hod.	-	Porada vedoucích

Táborová pravidla - jsou souhrnem opatření, která na táboře dodržují děti i dospělí. Obsahuje pravidla při pobytu na rybářském táboře, normy chování, povinnosti a práva účastníků na akci. Je připraven dopředu hlavním vedoucím a účastníci tábora jsou s ním seznámeni při nástupu na tábor.

Doporučuje se nepožívat pojmy režim dne nebo táborový řád, děti nesmí mít pocit, že budou něčím svazovány.

Příklad táborových pravidel rybářského tábora:

Táborová pravidla platí pro všechny účastníky rybářského tábora bez výjimky:

- jako člen tábora se musím řídit všemi pokyny vedoucích a instruktorů

- jsem povinen dodržovat denní plán a účastnit se celého programu
- bez vědomí oddílového vedoucího neopustím oddíl nebo tábor
- snažím se být platným členem svého oddílu
- jídlo sním v jídelně, jídlo a ani pití nenosím do ubytovacího zařízení
- udržuji pořádek po celém tábořišti
- zdravotní potíže okamžitě hlásím lékaři

7.1.3 Povinnosti provozovatele rybářského tábora

Provozovatel je majitel (nájemcem) tábořiště nebo rekreačního zařízení. Musí zajistit:

- hygienicky nezávadný stav zařízení při zotavovací akci s výjimkou putovního tábora
- praktického lékaře, který bude poskytovat zdravotní péči v místě konání akce
- ohlášení termínu a místa konání zotavovací akce příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví měsíc před zahájením, dále nahlášení počtu zúčastněných dětí, způsobu jejího zabezpečení pitnou vodou apod.
- stravování účastníků zotavovací akce, u putovních táborů oznámení hygienikovi konání v místě, kde tábor začíná (k tomu přiložit výsledky rozboru vody ne starší než 3 měsíce, pokud zdrojem není veřejný vodovod)
- uzavření pracovních smluv s táborovými pracovníky
- oznámení konání zotavovací akce příslušnému obecnímu úřadu, hasičům, polici, majiteli lesa atd. dle požadavků krajských úřadů
- proškolení vedoucích táborů činných na zotavovací akci, na poskytování první pomoci a na hygienické požadavky a provoz zotavovací akce s důrazem na předcházení poškození zdraví (o absolvování instruktáže vést písemné záznamy)

- uložení dokumentů po dobu 6 měsíců od ukončení akce (zdravotní deník, seznamy dětí s adresami a seznamy osob činných při zotavovací akci s uvedením bydliště a povolání)
- vybavení lékárničky pro děti, případně velké zdravotní tašky
- vypracování provozního řádu základny, který bude na viditelném místě (seznámit s ním všechny účastníky)

7.1.4 Táborová dokumentace

Táborová dokumentace je nedílnou součástí pořádání jakéhokoli typu tábora. Měla by obsahovat základní informace, vyhlášky a zákony týkající se táborové činnosti, všechna příslušná povolení a smlouvy, potřebné doklady o účastnících tábora a veškeré ostatní náležitosti související s organizací a průběhem tábora. S ohledem na zaměření tábora by měla být ještě rozšířena o některé další specifické dokumenty. Uložena pak musí být dle příslušných pokynů, zpravidla u provozovatele tábora, hlavního vedoucího, hospodáře, zdravotníka apod.

Orientační přehled dokumentace rybářského tábora:

- základní bezpečnostní předpisy
- vyhlášky o zotavovacích akcích, zákon o lesích, zákon o ochraně veřejného zdraví, evakuační plán
- důležitá telefonní čísla (policie, hasiči, lékař, OÚ apod.)
- povolení hygienika, potvrzení o nezávadnosti vody (OHES), povolení majitele lesa, povolení majitele pozemku, na kterém se tábor nachází
- smlouva o pronájmu, smlouva o pojištění akce
- případné oznámení o škodní události
- smlouvy o převzetí darů, různá prohlášení
- hmotná odpovědnost za svěřené finanční prostředky a vybavení tábora
- rozpočet tábora, seznam materiálního vybavení tábora

- objednávky, dodací listy, faktury
- jmenný seznam všech účastníků tábora
- záznam o proškolení táborových pracovníků z BOZP včetně podepsané prezence
- pracovní smlouvy, lékařská potvrzení, listy-karty, čestná prohlášení a pracovní náplně táborových pracovníků
- protokoly o převzetí dětí, jejich přihlášky, listy účastníka, zdravotní průkazy, prohlášení rodičů o bezinfekčnosti dětí + kontakty na rodiče
- kniha návštěv, zdravotní deník, pokladní deník
- plán dne, denní rozkazy, jídelníček
- rybářský zákon
- povolenky, rybářské lístky

7.2 Rybářská soustředění

Pod pojmem rybářské soustředění dětí a mládeže rozumíme víkendové pobyty dětí, které slouží k prohloubení vědomostí a praktických dovedností, které děti získaly v rámci rybářského kroužku. Cílem rybářského soustředění je rozvíjet pohybové schopnosti, zvyšovat tělesnou zdatnost a všeobecnou pohybovou výkonnost, přispívat k rozvoji jejich sportovních zájmů, poskytnout základní poznatky a dovednosti týkající se rybolovných technik.

8. BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ

Základním právním předpisem pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci s dětmi je Zákoník práce, který stanoví její hlavní úkoly a povinnosti. Dílčí předpisy bezpečnosti práce má oblast požární ochrany, patří sem silniční zákon a prováděcí vyhlášky o silničním provozu, řada ustanovení je v hygienické směrnici o zotavovacích akcích pro děti. Záměrem této kapitoly je maximálně stručně shrnout množství základních informací a obecně známých i méně obvyklých zkušeností práce s kolektivy dětí a mládeže. Materiál chce upozornit na množství rizik, se kterými se vedoucí rybářského kroužku může ve své práci setkat, a tímto předchozím upozorněním napomoci v ochraně zdraví a života jeho svěřenců, členů kolektivů dětí.

Tento materiál je použitelný jako podklad pro poučení o bezpečnosti práce s dětmi, pro proškolení pracovníků před tábory i pro poučení dětí a dalších účastníků činností a akcí. V žádném případě však nenahrazuje platnou legislativu v ochraně zdraví a bezpečnosti práce, ani předpisy platné v jednotlivých organizacích.

Provozovatel zodpovídá za všechna zařízení, prostory a objekty, že jsou v souladu s předpisy o bezpečnosti práce, o bezpečnosti technických zařízení a s hygienickými předpisy. Všichni účastníci činnosti - akce musí být poučeni o základních podmínkách bezpečnosti práce.

Povinnost zajistit toto poučení má provozovatel, který musí vždy písemně prokázat, že v potřebném rozsahu provedl školení i nezletilých účastníků pro konkrétní činnost a zařízení. Za plnění úkolů v péči o bezpečnost a ochranu zdraví při práci zodpovídá vedoucí na všech stupních řízení v rozsahu svých zastávaných funkcí.

Před započatím činnosti s dětmi a dle potřeby kdykoli v jejím průběhu je vedoucí povinen provést poučení o bezpečnosti práce v rámci této činnosti (seznámení s riziky, terénem, pravidly apod.). V případě činností, jež nejsou běžné, či jsou zvláště nebezpečné, se od této činnosti doporučuje odstoupit.

Plnou zodpovědnost za bezpečnost práce rybářského kroužku nese pověřená způsobilá osoba starší 18 let, a to i v případě své nepřítomnosti při dané činnosti. Tuto

základní odpovědnost je možno částečně přenést i na veřejnou způsobilou osobu (např. praktikanta), a ta může samostatně pracovat s kolektivem bez dohledu plnoletého vedoucího, jestliže jsou splněny určité předpoklady:

- před každou samostatnou činností je zodpovědným vedoucím poučena o možném riziku těchto činností a o bezpečnosti práce při nich
- nejedná se o zvláště nebezpečné činnosti (koupání apod.)
- doba samostatné činnosti nepřekročí rozumnou délku

Postup v případě úrazu:

- zajistit první pomoc, přepravu k lékaři či přivolání pohotovosti
- odstranit příčiny, zabránit dalšímu ohrožení
- sepsat protokol o události, příp. zajistit svědky a jejich adresy
- ohlásit událost podle potřeby lékaři, hygienické službě, hasičům, policii apod.
- v případě, že se jedná o rybářský tábor vyrozumět hlavního vedoucího
(dojde-li k poranění vedoucího, zajišťuje tyto úkoly jeho zástupce, případně nejstarší přítomný účastník akce)
- v případě úrazu vyplnit se zdravotníkem tiskopis hlášení úrazu pro pojišťovnu

Bezpečnost zdraví při zájmové činnosti v místnosti:

- před opuštěním místnosti zavřít všechna okna
- vypnout a zajistit všechna zařízení
- dodržovat vnitřní řád organizace, případně jiná ustanovení pro provoz prostor
- dávat pozor na žhavé předměty
- dodržovat zákaz manipulace s elektrickým zařízením
- dbát, aby se děti nevykláněly z oken
- neběhat a neklouzat se, nesjíždět po zábradlí, neskákat ze schodů

- dávat pozor na ostré hrany nábytku, uvolněné linoleum, koberce a parkety
- udržovat pořádek v místnosti
- dodržovat během rybářského kroužku kázeň a klid

Bezpečnost při lovu ryb:

- dodržovat předepsanou vzdálenost mezi jednotlivými úseky při lovu ryb
- při přívlači nebo muškaření být velmi obezřetný a vždy sledovat případný pohyb osob za zády
- při vyprošťování uváznuté nástrahy si počínat ohleduplně
- při pohybu ve vodě se vždy pohybovat velmi obezřetně a nepodceňovat sílu toku
- nemanipulovat vlascem nebo pletenou šňůrou v tahu holou rukou
- být opatrný při zdolávání ryby velké hmotnosti
- brát na zřetel případné zranění při neodborné manipulaci s dravou rybou
- za snížené viditelnosti používat světelný zdroj
- nelovit pod vedením vysokého napětí a v jeho blízkosti
- brát zřetel na ostré háčky a hroty rybářských vidliček

Bezpečnost při ohni:

- oheň rozdělovat pouze na povolených místech (majitel pozemku, krajský úřad) v dostatečné vzdálenosti od hořlavých předmětů
- být vždy obezřetný na:
 - vítr (jiskry), podklad ohně, který může chytout či doutnat a způsobit požár třeba i po několika dnech (rašelina, kořeny, hrabanka, listí apod.)
 - kameny z potoka (možnost poranění štěpinou kamene při jejich pukání vlivem vytvořené vodní páry)
 - nekázeň (četné případy popálenin při hraní si s ohněm)
 - požáry

- popálení kapajícím igelitem a jinými hořlavými umělými hmotami, roztavenou pryskyřicí při výrobě loučí apod.
- pád do ohně při nekázni
- dbát na:
 - povinnost účastnit se likvidace požáru, ohlašovací povinnost
 - pravidlo nezanechat v místnostech bez dozoru rozpálená kamna, vařiče a jiná elektrická či žhavá zařízení a při odchodu zkontrolovat vypnutí všech spotřebičů
 - zákaz manipulace dětí s jakýmkoli hořlavými látkami I. a II. stupně, rozdělávání ohně a používání sirek pouze pod dohledem zodpovědné osoby, či za přesně vymezených podmínek (např. kuchyňské ohniště na táborech)
 - zákaz obsluhy vařičů dětmi
 - povinnost ohlásit i malý požár, který byl ihned uhašen, požárnímu inspektorátu
 - ohraničení ohniště nehořlavým materiálem
 - dokonalé uhašení a zahlazení ohniště
 - nevhodnost kouření před dětmi, zákaz kouření v požárně nebezpečných místech
 - znalost vyhlášení požárního poplachu v místě (Požární poplachová směrnice), způsobů hašení, obsluhy požárních přístrojů

Bezpečnost při koupání:

- koupání účastníků akce mladších 18 let je možno pouze se souhlasem a v přítomnosti pověřeného vedoucího staršího 18 let
- klade se vysoký důraz na kázeň a pořádek
- koupání je zakázáno 100 metrů od mostů, přístavišť, v požárních bazénech, v chovných rybnících, v nádržích pro odběr pitné vody, u jezů (někdy je

vyznačeno znaky), nesmí se přibližovat k plavidlům, lézt na plavební znaky apod.

- doporučuje se:
 - dodržení hygienických předpisů pro koupání
 - 6 - 10 účastníků na jednu plnoletou osobu
 - koupaliště schválené OHES
 - plnoletý doprovod po celou dobu s dětmi ve vodě
 - zákaz vstupu do vody po intenzivním pohybu či cvičení
 - zákaz koupání před jídlem a minimálně hodinu po jídle
 - koupání pouze za teplého počasí
 - koupání ve vodě minimálně 20°C maximálně 10 minut
 - pro neplavce vždy vyhrazený prostor a vesta
 - po celou dobu koupání přítomnost zdravotníka na místě

Pokud má být do programu zařazeno koupání, musí být v plánu akce či denním plánu tábora. S dětmi se koupat pouze na známých a ověřených místech. Vedoucí chodí do vody první a prověřuje bezpečnost, hloubku, prostor apod., jedna dospělá osoba přítom vše sleduje ze břehu.

Bezpečnost při bouřce, ochrana před elektrickým proudem:

- při bouřce se vyhnout otevřeným pláním, osamělým stromům a kovům
- dodržet zákaz lezení na sloupy, dotýkání se drátů (i na zemi)
- nelézt na stromy v blízkosti elektrického vedení
- nepouštět draky u elektrického vedení
- vyhýbat se elektrickým zařízením - trafostanice apod.
- nelít vodu z mostů nad železnicí s elektrickou trakcí
- nedotýkat se postiženého elektrickým proudem
- umět poskytnout první pomoci při úrazu elektrickým proudem

9. PRVNÍ POMOC

Cílem první pomoci je poskytnout takovou pomoc, aby následky pro postiženého byly co nejmenší, aby se předešlo komplikacím a dosáhlo se rychlého uzdravení. První pomoc musí poskytnout každý občan ČR, neposkytnutí první pomoci je chápáno jako trestný čin.

Postupy při poskytování první pomoci

Krvácení:

- Přiložit na krvácející ránu obvaz, nejlépe polštářkový. Pokud se v ráně tvoří sraženina, nikdy ji nestírat.
- Ránu příliš nestahovat, aby tlak obvazu nezabraňoval přítoku krve do ošetřené části těla.
- Zajistit odborné vyšetření, převoz.

Krvácení z tělesných otvorů:

- Krvácení z nosu - postiženého posadit do předklonu, aby krev mohla odtékat na kořen nosu, a na zátylek přiložit studený obklad. Pokud krvácení nepřestane do 5 - 10 minut, převézt k odbornému lékaři. I po zastavení krvácení nechat postiženého v klidu sedět, nevystavovat ho teplu.
- Krvácení z ucha - časté při úrazech hlavy (hlavně spodiny lebeční). Vždy vyžaduje odborné vyšetření. Přiložit krycí obvaz s dostatečnou sací vrstvou a postiženého položte na stranu krvácejícího zvukovodu.
- Krvácení z úst - postiženého posadit, uklidnit a přiložit studený obklad na zátylek. Nutný převoz do nemocnice.

Mdloba:

- Krátkodobé bezvědomí způsobené dočasným nedostatečným prokrvením mozku.
- Uklidnit postiženého, doporučit mu, aby zhluboka dýchal a uvolnil svalstvo.
- Uvolnit mu tísnící části oděvu.
- Co nejrychleji jej uložit na čerstvém vzduchu se zdviženými končetinami.
- Mdloba většinou nevyžaduje další péči.
- Rychlou zdravotní pomoc zavolat v těchto případech:
 - nedojde-li k rychlému návratu vědomí
 - má-li postižený po návratu vědomí jiné potíže
 - zjistí-li se odchylka od normálního chování

Popáleniny:

- Chladit popálená místa.
- Nestrhávat popálený oděv.
- Přivolat RZP.
- Popálené oči vyplachovat opakovaně borovou vodou nebo čistou vodou.
- U velkých popálenin nedávat nic jíst ani pít, rty otírat studenou vodou.

Úpal:

- Přehřátí těla, jehož příčinou je pobyt v horkém a vlhkém prostředí.
- Uložit postiženého v poloze s mírně podloženou hlavou do chladného prostředí.
- Dávat studené obklady na čelo.
- Dávat pít po malých doušcích studenou mírně osolenou vodu.
- Dojde-li k rychlé úpravě stavu, není nutná odborná pomoc.

Úžeh:

- Uložit postiženého do stínu.
- Dávat studené obklady na hlavu.
- Podávat studenou tekutinu po lžičkách.
- Není třeba lékařské ošetření.

Rány silně znečištěné:

- Z rány odstranit jen předměty volně ležící.
- Drobný prach a menší drť neodstraňovat.
- Nikdy neodstraňovat stěpiny skla, kovu apod.
- Přiložit sterilní krytí, převézt k odbornému vyšetření.

Uštknutí hadem:

- Především nepodlehnout panice a uklidnit postiženého.
- Přiložit zaškrcovadlo na končetinu od rány blíž k srdci.
- Nechat ranky krváčet, popř. podpořit krvácení prsty.
- Nikdy neodsávat ránu rty.
- Prevézt do zdravotnického zařízení.

Bodnutí hmyzem:

- Vydesinfikovat, ochladit.
- V případě rudého kola kolem bodnutí navštívit lékaře.

Cizí tělesa v ráně:

- Nikdy neodstraňovat, ošetřit okolí rány a přivolat RZP.

Amputace orgánu:

- Zastavit krvácení.
- Orgán uložit do mrazáku nebo do čistého sáčku s ledem, neomývat, nečistit.
- Okamžitě převést do nemocnice.

Zasažení elektrickým proudem:

- Poskytnout dýchání z úst do úst a masáž srdce.
- Vždy volat záchranku, třebaže by se postižený během pár minut vzpamatoval.
- Následně může dojít k srdečnímu selhání.

Požítí jedu:

- Neutralizovat obsah žaludku (kyseliny zásaditě a naopak, např. požití louhu se dá zneutralizovat octovou vodou, kyselinu mlékem).
- Při požití jedovaté byliny se snažit vyvolat dávení.
- Nutný převoz do nemocnice.

Zlomenina:

- Zlomeninu zafixovat a vyčkat příjezdu sanitky.
- Je-li podezření na zlomeninu páteře, postiženým nehýbat.
- Pokud nelze zlomeninu zafixovat, postiženého přikrýt, tišit a vyčkat příjezdu sanitky.

Zasažení očí cizím tělesem:

- Oko vypláchnout a zakrýt.
- Vytažení cizího tělesa přenechat lékařům.

Puchýře:

- Nepropichovat, nestrhávat, přelepit.
- Starou kůži odstraňovat až po vytvoření nové spodní vrstvy.

Vyvrtnutý kloub:

- Ochladit, zatáhnout.
- V případě přetrvávající bolesti a velkých otoků navštívit lékaře.

POZOR: Nikdy nedáváme postiženému nic jíst ani pít.

Na každý výlet mimo tábor si vedoucí sebou nosí tento základní zdravotnický materiál:

- náplast s polštářkem
- obinadlo
- pružné obinadlo
- mast na poštípaná místa

10. POJIŠTĚNÍ

Od 1. 1. 1994 platí mezi ČRS a Hasičskou vzájemnou pojišťovnou, a.s., pojistná smlouva o pojištění členů ČRS proti úrazu pod č. 000 – 0004 – 083. Členové ČRS jsou pojištěni proti úrazu výhradně v rámci dobrovolné organizované činnosti, t.j.: výkon rybářských a vodních stráží, účast na brigádách, soustředěních, táborech a soutěžích pořádaných z pověření ČRS. Vztahuje se tedy např. na pověřené funkcionáře a závodníky, ale nikoli na diváky, byť by byli členy ČRS. Nevztahuje se na individuální rybolov.

Při zahraničních výjezdech (závody, tábory apod.) tato pojistná smlouva rovněž neplatí. Nutno zájezd pojistit jako každou jinou pracovní, služební nebo turistickou cestu.

11. LEGISLATIVA

Znalost příslušné legislativy je pro vedoucí rybářských kroužků nejen podmínkou, ale základem jejich práce s mládeží. Nejenže musí sami dodržovat všechna potřebná pravidla a důležitá nařízení, ale musí podle nich vést i svoje svěřence. K tomu je třeba nejenom zapamatování si všech podstatných zákonů a vyhlášek, ale také bedlivé sledování jejich změn, úprav a dodatků či dokonce nových vydání. Pro ty, kteří mají vedle televize, novin a různých informačních brožur také přístup k internetu, platí následující informace:

Základní přehled nejdůležitější rybářské legislativy je k nahlédnutí na webových stránkách Českého rybářského svazu (<http://www.rybsvaz.cz/>) - Legislativa. Obsahuje vždy aktuální:

- Zákon o rybářství (k němu případně vydané prováděcí vyhlášky a novely těchto vyhlášek)
- Rybářský řád (vždy pro daný rok)
- Stanovy ČRS (každoročně schvalované Sněmem ČRS)
- Jednací řád ČRS
- Statut celosvazového rybolovu v ČRS
- (případně další zákony, vyhlášky, statuty, směrnice, řády apod.)

Na dalších stránkách ČRS (<http://www.rybsvaz.cz/>) - Oddělení sportu, mládeže a mezinárodní činnosti - Odbor mládeže Rady ČRS - se nachází vše potřebné k soutěži Zlatá udice:

- Směrnice pro soutěž „ZU“ (se všemi přílohami)
- Otázky a odpovědi k soutěži „ZU“
- Informace o CD ROM Zlatá udice
- Informace o obrázkových kartách ryb, rostlin a živočichů

- (soutěžní a závodní řády RT a LRU - plavání, muška a přívlač jsou k dispozici na webových stránkách stejného oddělení pod jednotlivými sportovními odbory)

Důležitými sledovanými stránkami zákonů, vyhlášek, nařízení apod. jsou stránky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (<http://www.msmt.cz/>), kde se kromě odkazů na IDM Praha a IZV Hořovice v rámci zájmových aktivit a různých školení pro vedoucí kroužků a táborů nacházejí informace ohledně státních dotací.

V případě dalších dotazů je možno se obracet na zástupce příslušných odborů mládeže ÚS ČRS nebo na samotné Oddělení mládeže Rady ČRS. Kontakty jsou uvedeny na stránkách ČRS (<http://www.rybsvaz.cz/>) - Oddělení sportu, mládeže a mezinárodní činnosti - Odbor mládeže Rady ČRS.

12. ZÁVĚR

Autoři se pokusili dát všem, kteří mají zájem o práci s dětmi a mládeží, možnost nahlédnout do nejzákladnějších vědomostí a dovedností při vedení rybářského kroužku nebo tábora. Cílem této publikace bylo vytvořit reálný obraz práce s rybářskou mládeží a tím ulehčit start začínajícím nadšencům, kteří chtějí vychovávat další generace mladých rybářů.

Závěrem nezbyvá než věřit, že se záměr alespoň z části podařil, a popřát všem vedoucím rybářských kroužků hodně štěstí a vedle spousty práce, která je s touto činností nerozlučně spjatá, i něco radosti, bez které by to nešlo, protože radost z dětí, které se zásluhou dobrých vedoucích naučily tomu správnému přístupu k rybářské problematice, je jedním z mála ohodnocení dobrého vedoucího.

Takže hodně štěstí a „Petrův zdar!“

13. POUŽITÁ LITERATURA

- HÁJEK, B. a kolektiv (2004): Děti, vedoucí, volný čas, IDM MŠMT- Praha 2004.
PÁVKOVÁ, J. a kolektiv (2002): Pedagogika volného času, Portál - Praha 2002.
VODRÁŽKA, V. a kolektiv (1988): Příručka pro vedoucí mládeže a vedoucí rybářských zájmových kroužků a klubů, ČRS Praha 1988.
JÍRA, O. (1997): Děti, mládež a volný čas, IDM, Praha 2001.
BLÁHA, V. a kolektiv (1990): Výchova mimo vyučování, SPN 1988, 1990.
POUPĚ, J. a kolektiv (1984): Naučme se rybařit, ČRS – Praha 1984.
MALACH, J. (2002): Obecná pedagogika, Ostrava – OU 2002.